

KRÖNIKA

Dags att vänja sig vid att Tyskland dominerar Europa?

Kay Glans

Våren 1917 var dramatisk i Europa. Ryssland hade med Brusilovoffensiven 1916 gett dubbelmonarkin Österrike-Ungern en grundstöt men till ett högt pris. I mars 1917 föll tsarväldet och snart lämnade Ryssland kriget. På västfronten gjorde franska enheter myteri i maj efter Nivelleoffensiven och man fruktade att de franska styrkorna skulle desintegrera. Två makter visade i detta läge inga tecken på att krackelera: Storbritannien (nu med USA bakom sig) och Tyskland.

Det är svårt att inte tänka tillbaka på första världskriget i ljuset av Brexit-processen. Den innebär ju att britererna nu accepterar det som Storbritannien gick in i kriget 1914 för att förhindra: att Tyskland skulle dominera kontinenten. I dag styr Tyskland eurozonen, säger den franske historikern Emmanuel Todd i den intervju som Pernilla Ståhl gör med honom i detta nummer, och spetsar till det så här:

Frankrike väljer snart president, men i realiteten styr den tyske förbundskanslern Frankrike.

Tyskland har förlorat två världskrig men vunnit den europeiska maktkampen, inte med vapenmakt, utan genom sin storlek och sin förmåga att utvecklas ekonomiskt. Att bädda in landet i EU kunde te sig möjligt om nationalstaterna var på väg att försvinna, men de senaste åren har lärt oss att det kommer att dröja. Europas övriga länder måste förhålla sig till denna ekonomiska och alltmer politiska koloss i centrum. Man behöver inte dela Todds skeptiska syn på det demokratiska sinnelaget hos dagens tyskar för att inse att det kommer att vara en komplicerad process att kombinera minnet av andra världskriget med den tyska maktpositionen i dag – för övrigt även för många tyskar.

Vilka de ekonomiska konsekvenserna av Brexit blir återstår att se. Andra länder i Europa frodas utanför EU och vem kan utesluta att även Storbritannien kan lyckas med det? Landets framtid beror ju också på vad som händer med unionen på sikt, om den kommer att finnas kvar i nuvarande form eller avlöses av något annat, som förändrar villkoren. Hur som helst kommer Storbritanniens möjligheter att påverka utvecklingen på kontinenten att vara mycket begränsade. Det är svårt att inte se detta som slutpunkten på en avveckling av den forna, globala brittiska maktpositionen. Beslutet att gå i krig mot Tyskland 1914 var ett första steg i detta.

Storbritannien har hittills tett sig som ett exempel på hur man kan få en stormaktsposition reducerad utan att det ger upphov till problematiska politiska förvecklingar. I viss utsträckning kanske det har berott på den speciella relationen till USA, som gett dem en plats i världspolitiken, men vem vet hur den amerikanska utrikespolitiken kommer att utvecklas? Jag kan inte låta bli att misstänka att det faktum att britternas modersmål är världsspråk vidmakthåller en känsla av att befinna sig i händelsernas centrum. Men förr eller senare kommer de att vakna upp till sin verklighet – en *isolation* som inte är *splendid*.

Kay Glans är chefredaktör för Respons.